

KRISTNE FRISKOLERS FORBUND (KFF)

Tlf 22 82 35 80. Fax 22 82 35 81. E-post: post@kff.no. Storgata 10 B, 0155 Oslo

Oslo, 26. november 2009

Til Kunnskapsdepartementet

Postmottak@kd.dep.no

Høring – NOU 2009:18 Rett til læring. Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov. Deres referanse: 200903642.

KFF takker for anledningen til å avgi høringsuttalelse om NOU 2009:18 Rett til læring. Utvalget har hatt et omfattende mandat og har kommet med en tilråding med seks foreslåtte strategier. KFF vil generelt påpeke at de seks strategiene er viktige, men mange av konkretiseringene av disse trenger videre utredning før det går an å ta stilling til dem. Som organisasjon for kristne skoler ønsker KFF i sin uttalelse å fokusere på hva som er best for de svakeste elevene. Vi vil også uttale oss om konsekvenser for privatskolenes økonomi og om noen få av de konkrete forslagene.

1. Fellesskap og inkludering

KFF er opptatt av at undervisningen skal legges best mulig til rette for alle elevene, også de som trenger mest hjelp og støtte. Utredningen fokuserer på de elevene som med ekstra støtte og tilrettelegging kan følge undervisning som er lagt opp ut fra den ordinære læreplanen, i det vanlige klasserommet. De elevene som trenger tilrettelegging i en helt annen grad og et lengre tidsperspektiv enn dette, blir med utvalgets begrepsbruk og fokus usynliggjort og dermed nettopp ikke inkludert.

Utredningens oppfatning av "fellesskapet" ser ut til å være den vanlige klassen/gruppen i den vanlige skolen. "Inkludering" fremstår som å være en del av dette fellesskapet – på en likeverdig måte (s. 15). Det er der all ev. positiv diskriminering og alle ekstra tiltak skal utføres. Dette understrekes av utvalgsmedlem Peder Haugs uttalelse på høringskonferansen i Oslo: "Ikke alle kan fungere innenfor en inkluderende sammenheng", altså at en må være en del av et bestemt fellesskap for å være inkludert. KFF mener dette er en snever og ideologisk forståelse av fellesskap og inkludering, en forståelse som ikke tar utgangspunkt i hva som er best for den enkelte elev. Undervisning organisert i egne grupper eller skoler kan være den beste form for det utvalget kaller positiv diskriminering og gi det beste læringsutbyttet.

Det er ikke organiseringsformen som avgjør om opplæringen virker inkluderende eller segregerende, men holdningene og begrepsbruken hos de involverte. Ut fra utvalgets begrepsbruk vil f.eks. de som går i privatskoler ikke være inkludert og ikke være del av fellesskapet. Det er f.eks. fullt mulig å definere alle som går på skole i et område som et fellesskap som har som mål å være inkluderende, et fellesskap fordelt på én skole (eller flere) for majoriteten og flere skoler tilpasset minoriteter som trenger eller ønsker et annet tilbud enn det majoritetsskolen kan eller vil gi. Noen elever og foreldre vil oppleve seg mer inkludert i en spesialskole og dermed få et bedre utgangspunkt for læring. Mange kommuner har slike organisatoriske tilbud som fungerer godt. KFF har flere skoler som gir særskilt tilrettelagt opplæring for funksjonshemmede (privatskoleloven § 2-1f), disse gir elevene et miljø med felles kommunikasjonskoder og et sosialt fellesskap.

KFF vil be om at det i det videre arbeid legges til grunn en videre forståelse av fellesskap og inkludering, slik at spesialklasser/-grupper/-skoler ikke blir sett på som mindreverdige løsninger, men som muligheter for fellesskap, inkludering og bedre læring.

2. Økonomiske konsekvenser for friskolene

Utvalget sier selv at utfordringer knyttet til privatskoler ikke er drøftet i det hele tatt, og at en ikke har sett på forholdet mellom offentlige og private skoler når det gjelder økonomiske konsekvenser. Det viktigste i utredningen i forhold til privatskoleøkonomien er det som gjelder tilskuddsgrunnlaget. Slik det er nå, ligger tilskudd til det som kalles tilpasset opplæring inne i det generelle tilskuddsgrunnlaget som er basert på de offentlige skolenes rapporterte KOSTRA-tall. Undervisning som bygger på enkeltvedtak trekkes ut av dette grunnlaget før statstilskuddet til privatskolene beregnes. For elever med enkeltvedtak i privatskolene gis disse skolene direkte tilskudd fra elevens hjemkommune/hjemfylke.

Dersom utvalgets forslag skulle føre til en forskyvning i retning færre enkeltvedtak med direkte tilskudd og retningslinjene ikke endres, vil det for det første føre til at privatskoler ikke får noe tilskudd til disse elevene de to årene det tar før KOSTRA-grunnlaget øker. Det kan rettes opp med en overgangsordning. For det andre vil det permanent føre til at tilskuddet til ekstra tilpasning blir fordelt jevnt til alle skoler, uavhengig av elevenes behov. Mange av KFF-grunnskolene er små, og flere av dem har – bl.a. nettopp derfor – en relativt høy andel elever med enkeltvedtak. En slik ordning kan derfor slå skjevt ut og gi et dårligere tilbud til alle elevene ved skolen, inkludert dem som tidligere ville hatt enkeltvedtak.

3. Enkelte forslag

Kap 13

Vi vil sterkt fraråde innføring av massiv språktesting av alle. Det betrakter vi som unødvendig. Bruk heller midler til å profesjonalisere førskolelærerne så de i enda større grad enn nå kan følge opp det enkelte barns språkutvikling.

Vi vil også sterkt fraråde innføring av en læringsbok for alle og heller foreslå å bruke midler på å forbedre de tiltak som allerede finnes og skolenes bruk av dem. En slik bok for alle vil mest sannsynlig føre til det utvalget ønsker å unngå, nemlig mer dokumentasjonsarbeid. Dersom det bare er snakk om en gjeninnføring av vurderingsbok, kan det være positivt at slike vurderinger samles ett sted, men utvalget ser ut til å foreslå noe mye mer omfattende. Dersom en slik bok likevel vurderes innført, må det tydeliggjøres hvem som har ansvar for boka, råderett over og innsyn i det som står der. Samtidig vil vi gjerne be om at det lages ordninger som gjør at informasjon om utredninger, enkeltvedtak o.l. følger elever som kommer til privatskoler fra offentlig skole, slik at tiltak kan settes i verk fortest mulig.

Kap. 14

KFF mener det er unødvendig og gir uklare signaler å bytte ut retten til spesialundervisning med rett til "ekstra tilrettelegging". Begrepsbruken understreker utredningens tendens til å betrakte løsninger innen klasserommet som de eneste som er inkluderende. Selv om det sies at innslagspunktet skal være det samme, nemlig at eleven ikke har eller ikke kan få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære tilbudet, så kan det føre til en usynliggjøring av både særlige behov og den spesialpedagogiske kompetansen opplæringen av disse elevene er avhengig av. Dersom det fører til færre enkeltvedtak vil det for privatskolene også ha økonomiske konsekvenser, se over.

KFF vil fraråde innføring av vedtak om ekstra tilrettelegging uten sakkyndig vurdering, primært av rettssikkerhetsgrunner. Forslaget er uklart i forhold til forvaltningslovens regler for enkeltvedtak og rettssikkerhet. Foreldrene blir bedt om å samtykke i forslag som ikke har basis i et organ utenfor skolen, de ressursvake kan føle seg presset til å godta det som kommer fra skolen. Problemer med

lang og tungvint saksbehandling må kunne løses på andre måter, f.eks. ved mulighet for midlertidige vedtak, innføring av saksbehandlingsfrister og forbedring av samhandlingsrutiner. Det kan også vurderes om det er mulig å gjøre den sakkyndige vurderingen enklere når alle er enige om hvilken tilrettelegging som er nødvendig.

I forlengelsen av dette vil KFF peke på et problem som ikke er knyttet til et bestemt av utvalgets vedtak, nemlig at elever som har vært i institusjon/behandling for kortere eller lengre tid kan ha vært fritatt fra kompetansemålene uten vedtak om dette. Det kan skape store utfordringer for skolene, og ikke minst elevene selv, når de skal tilbakeføres til skolen de gikk på. Dette gir ekstraavgifter som det er vanskelig å finne rom for i private skoler. Slike situasjoner vanskeliggjør ivaretagelsen av det enkelte barns opplæringsrettigheter.

Vennlig hilsen

Torgeir Flateby
Generalsekretær

Signe Sandsmark
Seniorrådgiver